

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Kapitel 7, predikan av Micael Nilsson, hållen i Korskyrkan söndagen den 28 april 2013.

Textläsning: Matt 7:1-29.

Jag har ägnat en god del av veckan åt att läsa och grubbla över den här bibeltexten. Det har varit lite som att försöka lösa en gåta. Den stora fråga har varit: Hur hör egentligen allt detta ihop?

Det är för mig viktigt som predikant att det finns någon slags röd tråd genom min predikan. Jag vill inte säga en sak, och i nästa mening något annat som inte hade med den första att göra. Och på samma sätt försöker jag nu läsa Jesu predikan. Jag vill förstå den röda tråden i hans budskap. Men jag måste erkänna att det har varit svårt.

Jag antar att det finns några olika förklaringar till det.

För det första är bergspredikan med all sannorlikhet en sammanfattning. Det är Jesu ord, rakt igenom, men det är Matteus som sammanställt och redigerat budskapet. I Mark 6:34 läser vi om Jesus: "Han fylldes av medlidande med dem, för de var som får utan herde, och han undervisade dem länge." Men det tar bara 12-15 minuter att högläsa långsamt genom hela bergspredikan. Det är inte särskilt lång tid. Här får vi säkert bara ta del av grundbudskapet, och det som Guds Ande vill betona för oss. Då blir det också begripligt att det tycks hoppa lite hit och dit i vår text.

En annan förklaring är förstas den att Jesus inte predikade som en västerländsk pastor år 2013. Bergspredikan följer en annan framställningspedagogik. Den påminner mer om en vävnad än om ett filmmanus. Jesus använder sig av några teman, några livsviktiga trådar, som han sedan låter spinna om varandra. Han förklarar det i dessa ord från Matt 22: "Du skall älska Herren, din Gud, med hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela ditt förstånd. Detta är det största och första budet. Sedan kommer ett av samma slag: Du skall älska din nästa som dig själv. På dessa båda bud vilar hela lagen och profeterna."

Jesus kokar ner hela GT till två påståenden. Du ska älska Gud. Och du ska älska människor. Även om detta inte sägs på det sättet här så är det detta budskap som bär upp allt annat. Här ställs två frågor, om och om igen. Vad är det att älska Gud? Vad är det att älska människor? En stor del av bergspredikan handlar om hur vi lever våra liv inför Gud, Matt 6:6: "när du ber, gå då in i din kammare, stäng dörren och be sedan till din fader som är i det fördolda. Då skall din fader, som ser i det fördolda, belöna dig." Men Jesus låter det sannerligen inte stanna där. Det som sker i det fördolda, mellan dig och Gud, är hur viktigt som helst, ja det är livsnerven i din kristendom. Men det är också sant att du måste ut ur garderoben, för att leva ditt liv inför och tillsammans med människor.

När jag ser detta börjar jag älska det jag brottats med i en vecka. Jag börjar älska denna huller-ombuller-framställning. Nämligen att Jesus inte först avhandlar frågan om vår gudsrelation, snyggt och prydligt, för att sedan spalta upp vår relation till varandra i några städade satser. Jag tycker om att han talar om våra mänskliga relationer, för att omedelbart kasta sig in i ett resonemang omkring bönsens nödvändighet och möjligheter. För det är ju så livet ser ut. Livet växer inte i raka rabatter. Livet är en sommaräng, där ogräs och blommor växer om varandra. Och mitt i detta stök, mitt i livets mångahanda och tillvarons huller om buller behöver vi hitta bönevrån och gå till Gud, inte bara med allt utan också mitt i allt.

Låt oss nu ser på hur detta uttrycks i vår text.

"Döm inte, så blir ni inte dömda.", säger Jesus, i en ofta citerad, men också ofta missförstådd mening. Kanske citeras den av dem som tror, eller åtminstone hoppas, att Jesus säger att vi inte ska lägga oss

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

i varandras liv, eller att det går att leva hur som helst. Fast då har man slutat läsa efter bara en rad. För resten av detta kapitel visar ju det motsatta. Det ska i hög grad handla om att döma, eller åtminstone om att lära sig att bedöma människor och budskap. Ska vi helt enkelt slå fast: Den som tror på allt han hör och den som tror på alla som utropat sig själva till profeter kommer snart att hamna i förvirring och kanske t.o.m. utsättas för alvarligt maktmissbruk. Det är nog inte det Jesus vill. Han menar nog INTE att du ska gå omkring som en naiv, lättlurad helt okritisk människa som låter dig ledas av vem som helst och vart som helst.

Så vad vill Jesus då? Han vill att du ska vara ödmjuk. Han vill att du ska inse en obekväms sanning. Också du ska en dag stå inför Guds domstol, 2 Kor 5:10: "Ty alla skall vi stå inför Kristi domstol, sådana vi är, och där skall var och en få igen för vad han har gjort under sitt jordiska liv, gott som ont."

Därför ska du inte ställa större krav på andra än dem du själv tänker leva efter. Det är det där orden om att med det mått du mäter upp ska det mätas upp åt dig, eller det där med att inte försöka ta bort en flisa ur någon annans öga om du har en bjälke i ditt eget, handlar om.

Det kommer en dom. Men kom ihåg, påminner Jesus, att det inte bara är alla andra som ska dömas den dagen. Också du ska stå inför Gud. Se därför till att du inte är hård och dömande, för då säger du ju till Gud att det är OK om Gud också dömer dig om du gör detsamma som den du dömd. – Med det mått du mäter upp...

Betyder det då att du inte ska döma, eller bedöma andra alls? Nej, uppenbarligen inte, för nu talar Jesus om att vi inte ska kasta pärlor till svinen. Och med det menar han att vi inte ska sälja ut det som är heligt för oss billigt, till dem som betar sig som hundar eller svin och bara föraktar det.

Det är inte ett budskap som handlar om att vi inte ska predika för alla. Alla som vill bör få sin möjlighet att höra och ta ställning till evangeliet. Men det heliga du bär inom dig, din tacksamhet, din frälsning, ditt gudsmöte, ditt livs skatt... är ingenting som andra har rätt att trampa ner och spotta på efter eget godtycke. När det sker har du rätt att vara tyst. Som när Jesus själv väljer att tiga inför Pilatus.

Så kommer ett så kallat "lappkast" i texten, som vi kunde uppfatta som en ologisk tvärvändning. Som att Jesus plötsligt börjar tala om något annat. Fast han vid närmare eftertanke inte gör det. Han talar om bönen, och han gör det ur två perspektiv. Det första handlar om uthållighet. Det andra handlar om Guds hjärta för oss. Och det finns inget motsatsförhållande mellan dessa två perspektiv. – Be så ska ni få. Sök så ska ni finna. Bulta så ska dörren öppnas. Hör du den stigande intensiteten i Jesu ord? Bön är inte bara en sak. Bön är att "be om", att "söka" och att "bulta". Varför, kan man undra. Om Gud hör mig första gången, varför ska jag be igen? Varför ska jag söka och t.o.m. bulta? Av Daniels bok förstår vi att det finns en andlig kamp, något som ibland ska övervinnas i den osynliga världen, och som bara övervinns genom uthållig bön. Andra gånger ber vi kanske om fel saker, d.v.s. vi ber om en sten eller en orm, för att ansluta till Jesu egna ord. Vi ber om sådant som inte är bra för oss. Och kanske ibland att Gud låter oss dröja i bön för att vi ska träda nära honom och lära känna honom. Varför? För att Gud inte är ett postorderföretag, utan din Far, som älskar dig och vill göra sig känd i ditt liv.

Efter denna undervisning om bön säger Jesus det där vi kallar för "gyllene regeln". Vet du varför den kallas så? Jo, för att den romerske kejsaren Alexander Severus på 200 talet, fast han inte var en kristen vad vi vet, var så imponerad av Jesu ord att han lät skriva detta på väggen i sitt hus med guldtext: "Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem."

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Nu ska Jesus avsluta sin predikan. Han gör det genom att använda sig av några bilder. De handlar alla om hur vi gensvarar på det han predikat om. Först talar Jesus om två vägar. Sedan talar han om två träd. Sist talar han om två hus. Låt oss nu försöka lyssna noga till detta.

Först en enkel liten liknelse, som vi inte kommit ifrån sedan dess Jesus uttalade den på berget, för den är i all sin enkelhet så oerhört genomborrande och avslöjande. Det finns två vägar. En är bred och bekväm. Men den leder tyvärr till "fördärvet". Den andra vägen är smal och svårframkomlig. Men den leder till "livet". Vid vårt hus finns en t-korsning. Kör jag till höger hamnar jag snart på en bred och bekväm motorväg. Den leder till Göteborg. Svänger jag till vänster hamnar jag istället på en mycket smal och krokig väg. Det är den jag måste ta när jag ska hälsa på slakten uppe i Värmland. Jag kunde ju då tänka att jag är så trött på den där krokiga och smala vägen att jag istället svänger ut på den breda och bekväma, som går så mycket snabbare. Fast då hamnar jag ju förstås på fel plats till sist.

Hur ofta står du inte vid den där t-korsningen, mitt i livet? Ska du välja det bekväma, det som förhärskar dig själv, det som gör dig populär? Eller ska du följa Jesus, välja att förlåta någon som gjort dig illa, stå för din tro, välja att säga nej till bekvämlighet och avstå något, för Guds skull? Det är ingen tvekan att Jesus visar på en smal väg i sin predikan. Men den leder till livet. Till livet bortom döden.

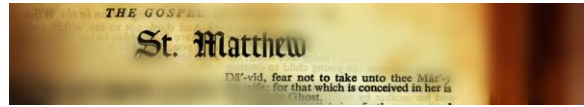
Så berättar Jesus om två slags träd. Detta är en alvarsam text. Den som hellre tar den breda vägen vill knappast lyssna på den. Men den som längtar efter livet lyssnar lika uppmärksamt på Jesu ord som ett rådjurskid som lyssnar intensivt efter mamma i skogsdungen, för de handlar om livet. Det finns profeter, säger Jesus, som får människor att följa dem. Men de är inga profeter, fast de talar väl och i Jesu namn. Därför ska man inte bara lyssna till retoriken, eller bländas av människors lyskraft och karisma. Du ska se på den frukt de bär. Vad gör deras ord i människors liv? Hjälper de människor ut i frihet? Hjälper dessa profeter människor att växa vidare som trygga och mogna individer, som glada söner och döttrar till Gud, eller tjänar de bara sig själva och sina egna intressen? På frukten känner man trädet.

Kanske handlar nästa mening också om dem, eller kanske flyttar Jesus sitt budskap ännu ett steg närmre oss när han talar om dem som vet vad man ska säga, och vad man ska göra, men som ändå faller under denna dom, när Gud en dag ska säga sitt: - Jag känner er inte!

De säger, dessa människor att de gjort under och tecken i Jesu namn. Jag ser inte att Jesus bestrider det. Men att det sker under betyder alltså inte att allt den människa som varit med om detta gör eller säger är rätt och sant. Det är ett skakande budskap. Man kan veta vad man säger i kyrkan, man kan t.o.m. ha sett under ske, men ändå vara driven av egenkärlek. – Vi har gjort...

Detta ska inte kasta oss in i ett livslångt tvivel. Man kan visst bli viss om sin frälsning, det visar Bibeln. Man kan få ro och finna vila hos Gud. Men Jesu ord måste förstas ställa oss inför en ärlig självprövning, som när lärjungarna måste fråga Jesus omkring nattvardsbordet när Jesus talat om förrädaren: - Det är väl inte mig du talar om Jesus? Det är väl inte jag som vet hur man kallar dig herre, fast lever som om jag själv vore herre? Det är väl inte jag som lyfter fram allt jag gör för att framstå som en god kristen, fast jag egentligen inte känner dig? Så brukar jag be den där avslutande bönen i Ps 139 då och då: "Rannsaka mig, Gud, och känn mina tankar, pröva mig och känn min oro, se om min väg för bort från dig, och led mig på den eviga vägen."

Den avslutande bilden handlar om två hus. Ett byggs på sand. Det rasar när stormen kommer. Ett byggs på berg. Det står fast. Bilden är självförklarande för ett folk som lever i ett land som drabbas av torktider då och då. När det sker blir sandjorden stenhård. Nästan som berg. Men regnet avslöjar den grund huset byggs på. Regnet löser upp sandjorden, när berget står kvar.

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Återigen är Jesu enkla bild så stark att den etsats fast vid vår inre näthinna. Den efterjagar oss. Den avslöjar oss. Jesus talar inte om vad det är för slags hus du bygger. Du kanske är rik. Du kanske bygger ett palats. Du kanske är fattig och bara har råd med ett enkelt torp. Det är inte poängen. Frågan är på vilken grund du bygger ditt liv.

I vackert väder kan det nästa kvitta. När allt går väl verkar du klara dig själv. Men stormen kommer att avslöja grunden i ditt liv, och förr eller senare kommer den till oss alla. Om ditt hus då kommer att stå eller om allt du byggt faller, beror på vad som är grunden i ditt liv.

Se till att du inte missar poängen här: "Den som hör dessa mina ord och handlar efter dem är som en klok man som byggde sitt hus på berggrund." "Och den som hör dessa mina ord men inte handlar efter dem är som en dåre som byggde sitt hus på sand."

Det finns en känd inskription i katedralen i Lybeck:

Ni kallar mig Mästare med lyder mig inte.

Ni kallar mig ljuset men ser mig inte.

Ni kallar mig vägen och går den inte.

Ni kallar mig livet men åtrår mig inte.

Ni kallar mig vishet men följer mig inte.

Ni kallar mig barmhärtig men älska mig inte.

Ni kallar mig rik men efterfrågar mig inte.

Ni kallar mig evig men söker mig inte.

Ni kallar mig nådig men tror mig inte.

Ni kallar mig den högste men tjänar mig inte.

Ni kallar mig mäktig men ärar mig inte.

Ni kallar mig rättvis men frukta mig inte.

Så om jag nu dömer er klandra mig inte.

Det är poängen: Vi kan lyssna till Jesu predikan och fortfarande vara de dårar som bygger våra liv på lösan sand. Vi kan citera honom, hålla med honom och upphöja honom. Vi kan som folket i eftertexten säga att detta är fantastiskt. Men inte förrän vi lyder honom har vi verkligen byggt våra liv på hans undervisning.

Så sist: "När Jesus hade avslutat detta tal var folket överväldigat av hans undervisning, för han undervisade med makt och inte som deras skriftlärdä." Drabbade stod de där, de människor som lyssnat till Jesu bergpredikan. Hans ord trängde igenom, avslöjade, gallrade bland tankar, attityder och inre motiv. Och de vägde som ingen annans ord någonsin vägt. Detta var Guds ord, på människors språk, klarsynta, genomskådande, barmhärtiga, mäktiga och hoppingivande. Men skulle dessa lärjungar som stod där denna dag kunnat se mer, nämligen hur dessa ord inte dog ut där och då, hur de färdats över världen och ekat genom historien, hur de berört civilisationer och förändrat människoliv allt sedan dess, då hade de alla överväldigats än mer.

Och nu har de dessutom ekat här ibland oss under några veckor. Så, vad gör du med dem? Och vad gör de med dig, dessa ord om en Gud som helst presenterar sig som din far, som vet vem du är och som vet vad du behöver?

Det här är vad jag rekommenderar oss alla:

Gå den smala vägen som lever till livet. Nöj dig inte med att säga Herre till Jesus. Lyft inte fram det han gör som om det vore du som gjort det, till din egen ära. Lär känna den Gud som ser i det fördolda och som följer dig i det offentliga. Bygg ditt liv på Guds ord och Guds närvaro som en klok byggnadsarbetare som bygger sitt hus på hälleberget. För Gud håller. Amen